

# گردشگری سلامت

## صنعت ارزآوری که نیازمند توجه است

آرزو کیهان/ بر اساس اعلام سازمان جهانی گردشگری، توریسم درمانی به استفاده از هرگونه خدمات در مکانی بیرون از محل سکونت گفته می‌شود که موجب بهبود یا افزایش سلامتی و بهتر شدن روحیه فرد شود. جالب است بدانید که طبق آمار سازمان بهداشت جهانی، تا سال ۲۰۱۱ میلادی، مقوله توریسم درمانی سالانه در حدود ۵۰ میلیارد دلار برای کشورهایی که میزبان بوده‌اند، سودآور بوده و این مسأله برای ایران هم صدق می‌کند. ایران در حال حاضر توانسته در زمینه گردشگری پزشکی جایگاه نسبتاً خوبی را در میان کشورها به دست آورد، اما گسترش این امر نیاز به همکاری بیشتری دارد. بر اساس اعلام برخی منابع، ایران به طور میانگین سالانه توانایی جذب یک میلیون توریست پزشکی را دارد و این یعنی هفت میلیارد دلار ارز به واسطه این صنعت وارد کشور خواهد شد. محقق شدن این ارقام نیازمند انجام اقداماتی همانند تسهیل مقدمات ورود توریست به کشور، معرفی مراکز درمانی باکیفیت و نظارت بر آنها است. صنعت گردشگری که به زیرشاخه‌های متعددی تقسیم شده اهداف متفاوتی را برای توریسم درمانی فراهم می‌کند، یکی از این زیرشاخه‌ها گردشگری طبیعت درمانی است.

### گردشگری تندرستی

این نوع از گردشگری سلامت، بیشتر مربوط به افرادی می‌شود که نیاز به آرامش داشته یا دچار مشکلات روحی شده‌اند. در سفر توریسم درمانی، گردشگر به دنبال آرامش و رهایی از تنش‌های روزمره زندگی بوده و تمایل دارد از هرگونه سر و صدا و شلوغی فاصله بگیرد. این نوع از گردشگری سلامت، نیاز به پزشک یا تجهیزات پزشکی ندارد و گردشگر سعی می‌کند برای جلا دادن به روح خود در طبیعت‌های بکر و آرامش‌بخش وقت بگذراند. چشمه‌های آب معدنی، هتل، ویلاهای کوهستانی، جنگلی، ساحلی یا کویری بهترین نواحی برای سپری کردن اوقات فراغت گردشگران تندرستی بوده و یک انتخاب ویژه و مناسب برای آنها به شمار می‌رود. خوشبختانه، ایران در این زمینه هم بسیار قدرتمند وارد شده و دارای مناطق جذاب و آرامش‌بخش بسیاری در نقاط مختلف کشور است. گردشگر می‌تواند با سفر به ایران، متناسب با سلیقه و علاقه خود به مناطق مرطوب یا خشک، بهترین مکان را برای دسترسی به آرامش انتخاب کند.

### گردشگری طبیعت درمانی

یکی دیگر از انواع مختلف گردشگری سلامت را می‌توان گردشگری طبیعت درمانی عنوان کرد.

این نوع از گردشگری سلامت همان‌طور که از نامش مشخص است، به سفری می‌گویند که فرد توسط منابع و خدمات درمانی طبیعی تحت نظارت پزشک، مورد درمان قرار گیرد. برخی از مهم‌ترین منابع و خدمات درمانی مرتبط با گردشگری طبیعت درمانی شامل چشمه‌های آب گرم، دریاچه نمک، حمام گیاهی، ماساژ طبی، لجن طبی و آفتاب می‌شود.

این نوع از گردشگری سلامت به رغم داشتن پدیده‌های طبیعی و طبیعت بسیار شگرف ایران، بسیار مورد توجه بوده و در جایگاه ویژه‌ای قرار گرفته است. رویش گیاهان دارویی و وجود آب‌وهوای چهارفصل و فوق‌العاده ایران موجب شده که کشور ما به یکی از قطب‌های گردشگری طبیعت درمانی در جهان تبدیل شود.

وجود چشمه‌های آب گرم در شهرهای مختلف ایران برای درمان بسیاری از بیماری‌ها از جمله روماتیسم، دردهای عضلانی و مفصلی، میگرن و سینوزیت مؤثر بوده و آب و هوای تمیز و محیط زیست زیبای آن هم به منظور بهبود بیماری‌های تنفسی، روماتولوژی، پوستی و عضلانی یا وقت گذراندن در دوران بعد از عمل جراحی و بیماری بسیار مؤثر است.

در حال حاضر ایران برای رفاه حال توریست‌های پزشکی علاوه بر منابع طبیعت درمانی، امکانات رفاهی و اقامتی هم در نظر گرفته تا گردشگران با اجاره اقامتگاه پیش از سفر، با خیال راحت و آرامش خاطر به درمان بیماری خود بپردازند.

### هزینه پایین

یکی از مهم‌ترین و بهترین مزایای گردشگری پزشکی در ایران، پایین بودن هزینه‌های درمانی و ارائه خدمات

استان‌های بسیاری در کشور ما از نظر کادر و تجهیزات درمانی مجهز هستند و البته برخی استان‌ها هم از نظر آب و هوا و شرایط اقلیمی در موقعیت مناسبی قرار دارند که برای افراد مربوط به حوزه گردشگری تندرستی مناسب است. در حالت کلی، بهترین استان‌ها برای گردشگری پزشکی در ایران را می‌توان استان‌های یزد، مازندران، گیلان، تهران، خراسان رضوی، ایلام، فارس و اردبیل دانست.

### تهران

شهر تهران به عنوان پایتخت ایران برای ارائه خدمات به گردشگران سلامت دارای امکانات پزشکی و توریستی مناسبی است. تنوع اماکن اقامتی، وجود زیرساخت‌های حمل و نقل و ترانسفر درون شهری، مراکز درمانی مجهز با تجهیزات پیشرفته و دسترسی‌های آسان، تهران را به یکی از محبوب‌ترین مقاصد گردشگری سلامت تبدیل کرده است. در حال حاضر تهران از نظر تخصص زیبایی و دندانپزشکی شهرت جهانی دارد. علاوه بر تهران دیگر شهرهای بزرگ نیز امکانات خوبی برای ارائه به گردشگران پزشکی دارند.

### اصفهان

اصفهان علاوه بر جذابیت‌های تاریخی و توریستی، پتانسیل درمانی شاخصی نیز دارد. شهر اصفهان در زمینه تخصص‌های چشم پزشکی، پیوند کبد و کلیه، درمان ناباروری و دندانپزشکی بسیار شناخته شده است. با توجه به مراکز درمانی شاخص استان اصفهان، شرایط مطلوبی در این استان تاریخی وجود دارد که می‌تواند گردشگران سلامت بسیاری را برای دریافت خدمات پزشکی به این شهر روانه کند. نخستین دلیلی که توریست‌ها را به اصفهان می‌کشاند ابتدا سازه‌های تاریخی و بافت باستانی این شهر است که می‌تواند برای گردشگران سراسر جهان بسیار جذاب باشد تا علاوه بر سیاحت به درمان و یا چکاپ نیز بپردازند.

### مشهد

مشهد به خاطر وجود حرم امام رضا(ع)، سالانه پذیرای زائران زیادی از کشورهای مسلمان بویژه کشورهای عربی است. اکثر این افراد علاوه بر زیارت، از خدمات درمانی شهر مشهد نیز استفاده می‌کنند. شهر مشهد کلینیک‌ها و مراکز درمانی متعددی نظیر درمانگاه‌های تخصصی چشم، درمان ناباروری، ژنتیک، زیبایی و همچنین پوست و مو دارد که در

درمان بسیاری از بیماری‌ها در گردشگری پزشکی ایران انجام می‌شود، اما این حوزه‌ها بیشتر مورد توجه قرار گرفته‌است.

- ناباروری
- دندانپزشکی
- جراحی قلب و چشم
- جراحی زیبایی و پلاستیک
- دیالیز
- بیماری‌های مرتبط با سرطان

استان‌های بسیاری در کشور ما از نظر کادر و تجهیزات درمانی مجهز هستند و البته برخی استان‌ها هم از نظر آب و هوا و شرایط اقلیمی در موقعیت مناسبی قرار دارند که برای افراد مربوط به حوزه گردشگری تندرستی مناسب است. در حالت کلی، بهترین استان‌ها برای گردشگری پزشکی در ایران را می‌توان استان‌های یزد، مازندران، گیلان، تهران، خراسان رضوی، ایلام، فارس و اردبیل دانست.

### ظرفیت‌های گردشگری پزشکی در ایران

ایران به دلیل برخورداری از پدیده‌های طبیعی و جاذبه‌های گردشگری بسیار، یکی از ۱۰ کشور برتر جهان به شمار می‌رود و این مسأله باعث خوشحالی است، اما متأسفانه آن‌طور که شایسته است مورد توجه توریست‌ها و گردشگران قرار نگرفته است. بسیاری از کشورها به واسطه توریسم درمانی، سالیانه مبلغ بسیار زیادی را به دست می‌آورند و این صنعت در حقیقت یکی از مهم‌ترین قطب‌های اقتصادی برخی کشورها محسوب می‌شود.

### هتل بیمارستان‌های ایران

هتل بیمارستان در واقع مکانی برای استراحت بیماران و خانواده آن‌هاست که در طبقات دیگر بیمارستان یا اطراف آن محل قرار گرفته است. بسیاری از گردشگران برای درمان بیماری خود باید مدتی تحت نظر باشند، اما حتماً نباید تمام این مدت را در بیمارستان سپری کنند. برخی بیمارستان‌های ایران برای جذب توریسم درمانی مجهز به هتل هستند.

جمهوری آذربایجان هستند. ایران نیز طی دهه اخیر، پیشرفت ۲۰ تا ۲۵ درصدی در گردشگری سلامت داشته است. به طور مثال دو استان فعال و موفق در این زمینه استان‌های مازندران و یزد به شمار می‌آیند. در توریسم درمانی روش‌های متفاوتی برای بهبود بخشیدن به وضعیت روحی و جسمی بیماران بسته به شرایط بیماری‌شان در نظر گرفته شده است که شامل آب درمانی، نمک درمانی، لجن درمانی و... است.

### آب درمانی

چشمه‌های آب معدنی برای درمان بسیاری از بیماری‌ها از جمله روماتیسم، دردهای مفصلی و میگرن مورد استفاده قرار می‌گیرد. بسیاری از افراد برای درمان بیماری خود به چشمه‌های آب گرم مناطق مختلف جهان سفر کرده و از آنها بهره می‌برند. ایران از چشمه‌های آب معدنی بسیاری برخوردار است و از این نظر توانایی جذب بالایی در توریسم درمانی دارد.

### نمک درمانی

اخیراً نمک درمانی هم به عنوان یکی از درمان‌های طبیعی برای برخی بیماری‌ها در نظر گرفته شده که توریست‌ها در سراسر جهان از آن استقبال می‌کنند. در ایران چندین کوه نمک وجود دارد، به همین خاطر نمک درمانی در کشور ما به یکی از قطب‌های گردشگری تبدیل شده است.

### لجن درمانی

یکی دیگر از جاذبه‌های مهم ایران در صنعت گردشگری پزشکی را می‌توان لجن درمانی دانست. سواحل دریاچه ارومیه و دامنه‌های کوه تفتان دو نمونه از این جاذبه‌ها به شمار می‌روند که موجب شده‌اند ایران در این زمینه هم قادر به جذب گردشگر پزشکی باشد.

**درمان کدام بیماری‌ها در گردشگری پزشکی ایران انجام می‌شود؟**